

ספר
דף על הדף
על מסכת מגילה

פרק ראשון

דף ב' ע"א

במשנה: לא פחות ולא יותר.

כתב חכ"א בקובץ כרם שלמה (שנה ט"ז קו' ד' ע' מג):

הייתי אצל הרב מ' מיכאל האראוויץ נ"י, ראיתי מכתב מכת"ה שליט"א, שהקשה דלא תנן בפ"ב דערכין ממגלה נקראת וכו' (היינו, דבפ"ב דערכין הובאו כל המשניות דתנן בהם "לא פחות ולא יותר", ומדוע לא הובאה שם המשנה במגילה כאן). הנה בגוף הקושיא כבר העיר בספר ליקוטי המשנה בערכין שם. וגם לרבות מפ"ד דיומא, דתנן תמיד קרב בט' ב"י ב"א ב"ב לא פחות ולא יותר, וסיים בצ"ע. ונ"ל לתרץ, עם הירושלמי פ"א דמגילה, דכל החדש כשר למגלה, למפרש וליוצא בשיירא, דכתיב והחודש אשר נהפוך להם מיגון לשמחה, ע"ש. וממילא מיושב, דאין כאן לא פחות ולא יותר, ופשוט.

★★

בן דודי הגאון ר' מרדכי מנדלבוים שליט"א כתב:

בירושלמי [מגילה א:] איתא: תני בשם רבי נתן כל החדש כשר לקריאת המגילה, מאי טעמא והחדש אשר

במשנה: מגילה נקראת ב"א ב"ב ב"ג ב"ד ב"ה וכו'.

כשהתחיל כ"ק אדמו"ר בעל האמרי אמת מגור זצ"ל ללמוד מסכת מגילה עם נכדו אמר לו: המשנה אומרת "מגילה נקראת ב"א ב"ב ב"ג ב"ד ב"ה ולא פחות ולא יותר".

הכוונה שמגילה נקראת בשם אד' ולא בשם הוי' כי הצירוף י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו יחדיו עולה במספר שם אד'.

ומ"ש "לא פחות ולא יותר" רומז לשם הוי' פחות מי"א היינו י', יותר מט"ו זה ט"ז וביחד הם כמנין שם הוי' (מובא בשם השל"ה הק' בעבודת ישראל מאמרי פורים, ובס' "ריח דודאים" ריש מס' מגילה, ושורש הדברים הוא מיסוד מהר"ש מאוסטרופלי ז"ל ראה בספרו "ניצוצי שמשון" (ע' קטו) ע"ש).

(ספר ראש גולת אריאל ח"א ע' רעח)

★★